

ibid., 1890 et 1891 leg. E. Bayer sub n. *Astraspis dendritica* (PR); ibid., loco "Mikšovy jámy" dicto ad saxa gneissacea inundata, 1891 leg. E. Bayer sub n. *Astraspis dendritica* (PR).

Poznámky: 1. E. Bayer označuje schédy svojich zberov menom nového monotypického rodu, najprv ako *Astraspis bohemica*, neskôr *A. dendritica*. Mená ani popis však nikdy neboli publikované.

2. Lokality zo severných predhorí Krkonôš (Hirschberg = Jelenia Góra a rieka Kochel = Kochanówka) citované Degelium (Degelius 1954) sa nenachádzajú v Nemecku, ale v Poľsku.

Pod'akovanie

Aj na tomto mieste srdečne ďakujem dr. M. Svrčkovi, CSc., za informáciu o Bayerových zberoch.

Literatúra

- Černohorský Z., Nádvorník J. et Servit M. (1956): Kľúč k určovaniu lišejníku ČSR. I. díl. - 156 p., Nakl. ČSAV, Praha.
- Degelius G. (1954): The lichen genus *Collema* in Europe. Morphology, taxonomy, ecology. - Symb. Bot. Upsal. 13/2: 1-499.
- Degelius G. (1974): The lichen genus *Collema* with special reference to the extraeuropean species. - Symb. Bot. Upsal. 20/2: 1-215.
- Hazslinszky F. (1863): Eperjes viránya zuzmói. - Math. Term.-Tudom. Közlem. 7: 43-73.
- Hazslinszky F. (1884): A magyar birodalom Zuzmó-flórája. - 304 p., Budapest.
- Pišút I. (1969): Die Arten der Flechtengattung *Collema* G.H. Web. in der Slowakei. - Zborn. Slov. Nár. Múz. - Prir. Vedy 14/2 (1968): 5-72.
- Suza J. (1927): Zajímavé nálezy lišejníků v Československu. - Čas. Morav. Mus. Brno 25: 283-287.

ZAÚJÍMAVÉ NÁLEZISKO EPIFYTICKÝCH LIŠAJNÍKOV VO VRÁTNEJ DOLINE, MALÁ FATRA, SLOVENSKO

An interesting locality of epiphytic lichens in the Vrátna dolina valley, Malá Fatra Mts., Slovakia

Anna Guttová

Botanický ústav SAV, Dúbravská cesta 14, SK-842 23 Bratislava, Slovenská republika

Abstract: The Vrátna dolina valley, Malá Fatra Mts., an area where tourism is highly developed, is, surprisingly, shelter for several endangered epiphytic lichens, e.g. *Caloplaca herbidella* (Hue) H. Magn., *Leptogium saturninum* (Dicks.) Nyl., *Parmelia flaventior* Stirt., *Parmelia pastillifera* (Harm.) R. Schub. et Klem.

Vrátna dolina v Malej Fatre je turisticky veľmi frekventovanou oblasťou. Možno práve preto zostávalo stromoradie popri hlavnej cestnej komunikácii zo strany lichenológov nepovšimnuté. Podrobnejšie štúdium epifytov na jaseňoch, brestoch a lipách (*Fraxinus excelsior*, *Ulmus* sp., *Tilia* sp.) v nadmorskej výške 580-600 m v júli 1997 prinieslo viacero príjemných prekvapení.

Caloplaca herbidella (Hue) H. Magn. - E

Počet lokalít tohto oceánického druhu na Slovensku nie je, pochopiteľne, veľký. Vo Vrátnej doline sa sporadicky vyskytuje na jaseňoch (*Fraxinus excelsior*).

Prehľad doteraz známych lokalít: Chočské vrchy: Abies, leg. Lojka, (Magnusson, 1944). Nízke Tatry: supra corticem Juniperi communis in valle fluvii Hnilec prope pag. Pusté Pole, alt. 950 m (Vězda, 1960); ad corticem Sorbi aucupariae, in iugo montis Chmelienec prope pag. Svarín, alt. 1500 m; ad corticem Sorbi aucupariae in decl. boreoor. montis Kráľova hoľa prope Martalúzka, alt. 1400 m, (Pišút, 1970); ad corticem Piceae excelsae in valle flum. Lupčianka ad pedem montis Mestská hora (inter pag. Partizánska Lupča et Magurka), alt. 780m (Pišút, 1981). Slovenský raj: supra locum Klauzy dictum, alt. 970 m, Quercus sp., Lisická, 1992). Bukovské vrchy: Čiert'az -

Hrúbky, in iugo ad cort. *Aceris pseudopl.*, alt. 1130 m; Kremenec, ad cort. Fagi in decl. merid., alt. 1150 m, (Pišút, 1990).

Leptogium saturninum (Dicks.) Nyl. - E

V Malej Fatre bol v minulosti známy zo severného svahu Rozsutca a z topoľovej (*Populus* sp.) aleje pri ceste Terchová - Zázrivá, ktorá je teraz peknou ukážkou rozvoja nitrofilnej epifytickej flóry (detailnejšie rozšírenie druhu pozri Guttová 1994). Berúc do úvahy sústavný atak diaľkových imisií, jeho výskyt na Rozsutci je v súčasnosti málo pravdepodobný. Existencia tohoto druhu na dvoch jaseňoch vo Vrátnej doline je preto pozoruhodná.

Parmelia flaventior Stirt. - E

Taxon donedávna považovaný za vyhynutý. Wirth (1995) ho charakterizuje ako druh kolinného až podhorského stupňa výslnných svahov, udáva, že je toxitolerantnejší ako *P. caperata* a v posledných rokoch sa rozširuje. Tento trend sa zdá byť aktuálny i na Slovensku, nakoľko k jedinej známej lokalite v minulosti pribudla v roku 1996 jedna (Pišút et Guttová 1997) a na tomto mieste sa prezentuje ďalšia *P. flaventior* tu rastie na jaseňi (*Fraxinus excelsior*).

Parmelia pastillifera (Harm.) R.Schub. et Klem. - E

Už samotná kategória ohrozenosti i zaradenie taxónu do Červenej knihy (Liška et Pišút 1995) napovedajú, že recentný výskyt lišajníka je veľmi sporadický (Pišút et Guttová 1997). Preto je potešiteľné, keď sa v oblasti Malej Fatry podarí zaznamenať jeho novú lokalitu. Forofytom je *Fraxinus excelsior* (leg. I.Pišút).

Ďalšie druhy

Fraxinus excelsior: *Acrocordia gemmata* (Ach.) A.Massal., *Anaptychia ciliaris* (L.)Körb. ex A.Massal. - E, *Bacidia rubella* (Hoffm.) A.Massal. - V, *Evernia prunastri* (L.) Ach. - V, *Lecanora allophana* Nyl. - V, *Parmelia caperata* (L.) Ach. - E, *Parmelia glabra* - (Schaer.) Nyl. - V, *Parmelia glabrata* (Lamy) Nyl., *Pertusaria albescens* (Huds.) Choisy et Wern. - V, *Physconia distorta* (With.) J.R.Laundon - V, *Physconia perisidiosa* (Erichsen) Moberg - V, *Xanthoria parietina* (L.) Th.Fr. - V; *Ulmus* sp.: *Acrocordia gemmata* (Ach.) A. Massal., *Caloplaca cerina* (Ehrh. ex Hedw.) Th.Fr. var. *cerina*; *Tilia* sp.: *Caloplaca cerina* (Ehrh. ex Hedw.) Th.Fr. var. *cerina*, *Opegrapha varia* Pers. - V, *Xanthoria parietina* (L.) Th.Fr. - V.

Herbárové položky sú k dispozícii v BÚ SAV v Bratislave (SAV). Kategórie ohrozenosti uvádzané za jednotlivými druhmi podľa Pišút et al. (1996).

Literatúra

- Guttová A. (1994): *Leptogium saturninum* (Dicks.) Nyl. - kriticky ohrozený lišajník Slovenska. - Bull. Slov. Bot. Spoloč. 16: 59-62.
- Lisická E. (1992): Beitrag zur Flechtenflora der Slowakei. 2. - Zbor. Slov. Nár. Múz., Prír. Vedy 38: 3-10.
- Liška J. et Pišút I. (1995): Lišajníky. - In: Kotlaba F., ed., Červená kniha ohrozených a vzácných druhov rastlín a živočíchov SR a ČR 4. (Sinice a riasy, huby, lišajníky, machorasty), p. 120-156, Príroda, Bratislava.
- Magnusson A.H. (1944): Studies in the *Ferruginea*-group of the genus *Caloplaca*. - Göteborgs Kungl. Vetensk. Samhälles Handl., ser. B, Mat. Naturvetensk. Skr. 3: 1-71.
- Pišút I. (1970): Doplnky k poznaniu lišajníkov Slovenska 6. - Zborn. Slov. Nár. Múz., Prír. Vedy 16 1: 31-40.
- Pišút I. (1981): Nachträge zur Kenntnis der Flechten der Slowakei 9. - Zborn. Slov. Nár. Múz., Prír. Vedy 27: 11-15.
- Pišút I. (1990): Nachträge zur Kenntnis der Flechten der Slowakei 12. - Zborn. Slov. Nár. Múz., Prír. Vedy 36: 9-13.
- Pišút I., Lackovičová A. et Lisická E. (1996): A second checklist and bibliography of Slovak lichens. - Biológia, Bratislava, 51/Suppl. 3: 1-79.
- Pišút I. et Guttová A. (1997): A few rare or overlooked lichenized ascomycetes from Slovakia. - Biológia, Bratislava, 52/4: 495-498.
- Vězda A. (1960): Lišejníky československých Karpat IV. - Čas. Slez. Mus., ser. A, 9: 1-15.
- Wirth V. (1995): Die Flechten Baden-Würtbergs. Teil 1-2. - 1006 p., Ulmer, Stuttgart.